

Romano hangos

13.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 13 • ČÍSLO 20 • VYŠLO 19. PROSINCE 2011

zprávy

ŠLUKNOVSKO – Policie dostane na uhrazení mimořádných výdajů, které jí vznikly v souvislosti s napjatou situací v tomto regionu, 75,6 milionů korun. Dá se říci, že právě takové finanční náklady nás stojí manévry policie vyvolané akcemi neonacistů. To by si mohli uvědomit také někteří občané měst Šluknovska a začít demonstrovat proti neonacistům, protože jejich pochody a násilí je zatěžují více než tzv. zneužívání sociálních dávek Romy. Tato částka padne na platy policistů, kteří byli odvoláni z jiných krajů, i těch, kteří musí vykonat práci místo nich. Pořádkové jednotky zůstanou na Šluknovsku ještě půl roku. Takže mimořádné výdaje se zvýší nejméně dvakrát.

BRNO – Veřejný ochránce práv Pavel Varvařovský chce vidět data. Rád by ze 171 praktických škol vylosoval 52 a v nich se zeptal učitelů, kolik mají ve třídách podle vlastních odhadů Romů. Ještě důležitější je ale vědět jiný detail: co konkrétně se dnes tito žáci učí? Na otázku, kolik dnes máme ještě praktických škol, zněla oficiální odpověď z ministerstva školství: „Nemáme vůbec žádné údaje vzhledem k jejich probíhající proměně.“

PRAHA – Ladislav Bátora už není přijatelný ani pro sdružení D.O.S.T., kterému stál v čele. Stalo se tak po sérii vulgárních výrazů na adresu ministrů zahraničí a financí. Bátora má snad končit i na ministerstvu školství, kde má údajně úvazek na 0,1 % a dává od něj ruce i sám ministr, který ho až dosud nezřízeně podporoval. (www.romea.cz, kh)

Naším čtenářům vše nejlepší v novém roce

Bachtalo drom
andro berš
2012!

Šťastnou cestu
do roku 2012!

**MUZEUM
ROMSKÉ
KULTURY**

Muzeum romské kultury, s. p. o.
Bratislavská 67, Brno
www.rommuz.cz

Redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě jako vydavatel se připojují k přání Muzea romské kultury: But bacht andro nevo berš 2012!

Rok 2011 v SRNM Jeseník

JESENÍK – Zase se blíží konec roku a přichází doba bilancování.

Těžko dostupné lokality, kde máme své klienty, jsou rozptýlené po celém okrese.

Přesto všechno se podařilo jejich situaci zlepšit. Svým přístupem dokázal terénní pracovník Rudolf Dubovan udržet většinu dětí na školách, pohotově pracoval s rodiči i zástupci škol. V září se téměř celý týden scházel s řediteli základních škol, jen aby nedošlo k opětovnému přeřazení jednoho děvčete do školy speciální. A povedlo se.

Jednou týdně jsme společně objížděli děti klientů a pomáhali jim

s domácími úkoly nebo nápravou řeči. Hráli jsme s nimi poučné hry a vysvětlovali základní učivo.

Na domě jedné rodiny byla opravena střecha. Jde o čtvrtou střechu opravenou našim klientům. Nutno poděkovat těm, kteří jim umožnili úvěr na materiál za výhodných podmínek.

Na sklonku roku začala spolupráce s firmou z Brna na vytváření pracovních pozic klientů v rámci sociálního podnikání. Zatím ovšem neúspěšně. Osvědčila se i spolupráce s neziskovou organizací Darmoděj.

Závěrem roku nás ale potkala tragická událost. V místní bývalé

továrně, navzdory rabování místních obyvatel, zůstal ještě nějaký materiál, který se snad někomu i hodí. Rozebrané, nezajištěné stavby, které vypadají jako po bombardování, ovšem mají svého vlastníka. Jeden mladý muž už kvůli tomu nežije. Dostal se na cizí pozemek a chtěl odnést dřevěné trámy. Možná na topení, možná je chtěl prodat a přilepšit své rodině na Vánoce, na nejkrásnější svátky v roce, na svátky, kdy rodina má být pospolu... Kdo ví. Dnes jeho rodina pláče, příbuzenstvo truchlí.

Jitka Zdražilová
Pracovnice SRNM Jeseník.

z obsahu

Sdružení Avindo:

Tenisem pro budoucnost
Peníze zpestří život nevidomým
strana 2

Přezíravost z Prahy?

Debaty o tradicích Romů neutichá
strana 3

Romové a Vánoce

Anketa, co všechno si přát a nepřát
strana 4

Ocenění profesorky

Judith Okley
Slavnostní událost na filozofické fakultě a na radnici v Plzni
strana 5

Slovenská Moja reč: Žiadne prachy v športe a kultúre

Skupinu Moja reč tvoří dvojice slovenských hiphoperů, předzdivaných Supa a Delik. Vydali alba s názvy Dobří chlapi a Dual Shock, nás však zajímaly spíš jejich názory.

Kdy a jak vlastně vznikla vaše kapela? Proč jste zvolili zrovna tohle jméno?

Delik: Celé to vzniklo dost spon-tánně na pankáčské skúšobni, kde sme prvýkrát držali mikrofóny. Začalo nás to okamžite baviť a experimentovali sme ďalej, nahrávali sme demá na kazetu cez vežu na prebraté beaty a podobné pološialené záležitosti. Neskôr sme dali dokopy kapelu a začali si hovoriť Komplot. Laci strike nás potom tuším v roku 2003 zavolať vystúpiť na tanečnú súťaž BOTY. Ale chcel len, aby sme si doniesli hudbu na CD a zarepovali niečo, lebo s kapelou by to bolo

organizačne moc náročné. Tak sme potrebovali názov a Supito vymyslel Moja reč. Odtvtedy sme Moja reč.

Vaše sestava zůstává pořád stejná? Nebo je u vás taky fluktuace, příchody, odchody?

D: Momentálně je základná trojka Delik, Supa, Jozef Engerer. Hrávali sme s djom Alim, ktorý už bohužial nie je medzi nami. Hral a produkoval nám aj Ramon, ktorý je momentálne v zahraničí, tak nemáme až taký kontakt, ale určite v budúcnosti niečo spravíme. Inak s ľuďmi z kapely v trochu pozmenenom zložení hrávame doteraz. Čiže Braňo Chlpek gitara, Branko Homola basa a Jojo Engerer bicie.

Můžete přiblížit svoji diskografii? Co považujete za své nejlepší album, čeho se prodávalo nejvíc?

D: Mňa osobne vždy najviac baví posledný album, ktorý spravíme. Ale objektívne musím vyzdvihnúť naše Demo z roku 2004, ktoré nám otvorilo vlnu dvier a uší, a zásadný album nášho rapu je určite Dual Shock. S: Ja mám osobne veľmi rád Dobří chlapi 1. Bol to náš prvý oficiálny nosič a aj po rokoch mi príde dosť fresh... až na ten zvuk.

Nejčastější náměty vašich textů jsou jaké?

D: Vypočuj si albumy a zistiš, o čom to je. Stále sa dá prísť s niečím novým a myslím, že sa nám to stále darí. Keď už dáme klasickú tému, snažíme sa ju podať zaujímavým spôsobom. Všeobecne to vychádza u mňa hlavne z pocitu, čo mám, keď to píšem, a z vecí, čo ma serú, tešia a zaujímajú.

Pokračování na str. 5

zaznamenali jsme

PRAHA – Za práci na černém trhu přijdou od ledna tvrdší postihy. Zatímco nyní může dostat nelegální pracovník pokutu do 10 000 Kč, finanční postih se zvýší příští rok až na 100 000 Kč. Ztráta zápočtu let pro přiznání pozdějšího důchodu však představuje mnohem větší riziko, které si mnozí nelegální pracovníci zatím neuvědomují. V době pracovní neschopnosti nepobírají žádnou nemocenskou. Existují i jiná další a nečekaná rizika. Počet kontrolorů má vzrůst až čtyřnásobně. Zaměstnavatelé, kteří nelegální pracovníky přijímají, mohou dostat pokutu až do výše 10 milionů Kč.

NOVÝ BOR – Romské útočníky s mačetou v novoborském baru začala policie stíhat nově podle přísnějšího paragrafu. Původně byl jejich čin posuzován jako těžké ublížení na zdraví. Nyní jej překvalifikovali na pokus o vraždu. Hrozí jim 15 až 20 let vězení.

HODONÍN U KUNŠTÁTU – Práce na vybudování památníku romského holocaustu v místě bývalého cikánského koncentračního tábora pokračily. Došlo k demolici budov, se kterými projekt nepočítá. Demolice stála tři miliony korun. K dispozici na další práce zbývá 58 milionů. Stavbu památníku sleduje komise zřízená ministrem školství a vedená jeho náměstkyní Evou Bartoňovou. Je složena ze zástupců resortu, zástupců obcí v místě, nositele projektu, kterým je Pedagogické muzeum J. A. Komenského, zástupce Romů a Muzea romské kultury, které se výzkumem historie a budováním pietního památníku věnuje přes 20 let, aj. Místopředsedou komise je Michael Kocáb.

PRAHA – Vláda v tichosti přijala v říjnu Zprávu o stavu romské menšiny za rok 2010. Na tomto místě se nelze zabývat rozbořem této zprávy ani opatřeními, které byly přijaty v souvislosti s ní a naplňováním Dekady romské inkluze. Doporučujeme vaši pozornost seznámit se s těmito dokumenty vyhledáním na internetu. Naleznete tam několik pozoruhodných opatření, nacházejících se v rozporu s tím, co vláda vyhláší v programu integrace Romů do společnosti a ve Strategii boje proti sociálnímu vyloučení. Příští rok si o tom v našich novinách popovídáme, jestli Bůh dopřeje. Ale ono nám to stejně mnoho nepomůže.

BRNO – V podvečer 5. prosince navštívil Mikuláš i Muzeum romské kultury, tj. děti, které tam chodí na doučování a do zájmových kroužků. Díky získávání sponzorů, kterého se ujal Dana Šarköziová-Teinitzer s dcerou Jenifer, dostaly děti bohatou nadílku. Nejen sladkosti či ovoce, ale také vystřihovánky, bloky a pastelky. Poděkování patří všem, kteří jejím prostřednictvím přispěli radostným dětským úsměvům, např. paní Martě Kadlecové, Mgr. Martinovi Jelínkovi či firmám Bartáková – železářství, Sido – Ing. Jurza a Dopravní podnik města Brna. (www.romea.cz, kh)

Co má Karolína Peake proti Mečlovi?

Není od věci dovědět se něco víc o názorech Karolíny Peake z Věcí veřejných, místopředsdkyně vlády pověřené bojem proti korupci. Paní Karolína neustále podřívá a zpochybňuje nově jmenovaného vrchního státního zástupce v Praze Stanislava Mečla. Ten nahradil ve funkci odvolaného a kolaboraci s některými politiky smutně proslulého, Vlastimila Rampulu, jenž dokázal zamést pod práh miliardová podezření z korupce. Zbývá otázka, zda Karolína Peake nemá podobný úkol protiřící smyslu její funkce, když brojí proti člověku, který něco konkrétního proti korupci činí. Takové věci bychom si měli zapsat. Já si na tuto mladou dámu pamatuji ještě jednu nepříjemnost. Svého času se velmi zastávala Ladislava Bátoru a jeho umístění na ministerstvu školství, opět smutně proslulého, tentokrát ovšem „starofašisty“, jak byl nazván jiným členem vlády s našim souhlasem. (kh)

Do Dromu zavítali čerti i Mikuláš

BRNO – Především pro menší děti připravily pracovníce Nizkoprahového zařízení pro děti a mládež Drom na 5. prosinec v klubu Brána mikulášskou nadílku. Mikuláš, anděl a tři čerti pocházeli z řad starších klientů, kteří si v předcházejícím týdnu vyráběli v klubu kostýmy. Na besídce ale nebyli výjimkou ani rodiče s batolaty. Celkem se akce zúčastnilo asi 30 dětí a šest rodičů. Většina dětí Mikulášovi zazpívala, některé i zatancovaly. Mikulášská besídka se ukutečnila díky podpoře ve formě věcných dáreků od místostarosty Brna-Černovic Ludvíka Kadlece, Anny Hájkové, Zdeňky Křupalové a Dany Teinitzer-Sarköziové. Tři děti vynikající ve škole dostaly navíc od paní Sarköziové knížku o Mikulášovi. **Marcela Bucháčková**
Vedoucí Nizkoprahového zařízení pro děti a mládež DROM.

Tenis pro Společnou budoucnost

BRNO – V tenisové hale Sprint u brněnského Bobyctetra se 9. prosince uskutečnil I. ročník Předvánočního charitativního tenisového turnaje osobností – Avindo 2011. Akci uspořádala sdružení Společná budoucnost – Jekhetane avindo a občanské sdružení Videor.

Šlo o dobročinnou akci navazující na tradiční spolupráci s mateřskou, základní a střední školou pro zrakově postiženou mládež Kamenomlýnské 2 v Brně. Měla za cíl získat pro zrakově postiženou mládež finanční prostředky na doplnění počítačové učebny o tiskárnu schopnou tisknout současně Braillovo písmo, včetně přepisu do písma české abecedy a rozšířit tak možnosti vzájemné společné komunikace.

Záštitu nad turnajem převzal primátor Brna Roman Onderka, který vidí charitu jako jednu z cest ke společné budoucnosti i možnou cestu ke změně mediálního obrazu romské menšiny v České republice.

Turnaje se osobně zúčastnil v roli čestného hosta nestor lidových písní a nadšený sportovec Jožka Černý. Zrakově postiženým dětem daroval několik klaviatur a CD nosičů s vlastní tvorbou moravských lidových písní. Přišla také ředitelka zařízení pro zrakově postiženou mládež Dagmar Sýsová v doprovodu několika dětí, které obdaroval primátor Onderka vánočními dárky. Michal Kočar jim zase věnoval volné vstupy na plavání a jiné sportovní aktivity v plavecké hale na ulici Družstevní ve výši 20 000 Kč.

Sportovního klání se zúčastnili Romové i Češi z řad podnikatelů a zástupců politického a kulturního života. Společně shromáždili 186 000 korun, které v zastoupení za všechny předala trojice Roman Onderka, Jožka Černý a Milan Ščuka, předseda správní rady sdružení Společná budoucnost – Jekhetane avindo. Primátor následně přímo na místě opravil částku na symbolickém šeku na rovných 200 000 Kč a ze svých osobních fi-

nancí předal do rukou ředitelce Sýsové 15 000 korun. Významně tak napomohl k získání uvedené tiskárny, která stojí právě zmíněných 200 000 Kč a pořizuje se až v Kanadě. Společně tak naplnili obsah názvu občanského sdružení – Společná budoucnost – Jekhetane avindo. Především však naplnili cíle

celé události, a to společně pomáhat potřebným.

Tenisový turnaj po uskutečnění slavnostního ceremoniálu zahájili Roman Onderka a Jožka Černý první tenisovou výměnou. Utkání pak slavnostně zakončilo vyhlášení vítězů ve dvou výkonnostních kategoriích Medium a Hard. (škm)

Přijďte do SRNM, pomůžeme vašim dětem vybrat školu

BRNO – Na konci roku jsme obdrželi dotaci na projekt Tvoje škola od ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Z ní jsme připravili program pro děti, vycházející ze základní školy.

V našich pobočkách se uskutečnily schůzky s těmito dětmi, kde jsme probírali, na jaké školy se chtějí hlásit, doporučili jim školy vhodné vzhledem k jejich studijním předpokladům i k finanční situaci

v rodině (náklady na dojíždění apod.). Probrali jsme také potřebnost jednotlivých profesí v regionu a jejich potenciální uplatnitelnost. Děti si odnesly spoustu nových informací a budou se i v průběhu příštího roku vracet pro další rady.

Pokud máte dítě, které vychází základní školu v jedné z lokalit, kde působíme (Hodonín, Šternberk, Olomouc, Pěnčín, Rýmařov, Velká Kraš), a nedostala se k vám infor-

mace o konané schůzce, můžete si přijít pro informace do našeho regionálního centra. Zde jsou k dispozici i brožurky, které vám a vašim dětem pomohou v rozhodování, které byste neměli přenechat náhodě, protože může ovlivnit budoucnost vašeho dítěte. Příručky se brzy objeví i na webových stránkách SRNM www.srnm.cz. **Jana Vejplachová**
Pracovnice Společnosti Romů na Moravě, Brno.

Přezíravý pohled Roma z Prahy

V 18. čísle Romano hangos mne zaujal článek *Integrace dle Radka Horvátha* od Gyully Bangy, hudebníka z Prahy. V poslední době jsem na rozpacích vměšovat se do problémů romské menšiny, když vidím, jak se většinová společnost stále s despektem k tomuto etniku staví. Přesto se musím Radka Horvátha jako „gádžo“ zastat. Pokud vím, byl to on, kdo se razantně postavil čelem k tehdejšímu útoku na hernu v Novém Boru, odsoudil ho a žádal přísné vyšetření a potrestání padní komu padní.

Já se od pana Horvátha nemohu tak důrazně distancovat jako pan Banga. On se pan Horváth najednou neobjevil, on tady je stále, vyjadřuje se aktivně k romské problematice a netvrdí, že jen jeho názor je ten správný. Celý článek je podle mého názoru podjatý. Mám rád romskou hudbu, věřím i tomu, že pan Banga je vynikající muzikant, ale bohužel žije v Praze. On Děčín, Šluknov, Nový Bor jsou podstatně jiné lokality. Jde o oblasti bývalých Sudet, kde dodnes nemají zapuštěné kořeny ani „gádžové“. Domnívám se, že jak vidí romskou problematiku pan Banga, Rom z Prahy, tak na druhé straně se přezírajícím pohledem na problematiku regionů dívají i pragocentričtí politici. Politickým, kulturním i ekonomickým pragocentristickým pohledem trpí nejen menšina, ale i většina společnosti žijící mimo toto centrum.

Většinová společnost v české kotlině, kdy se v Evropě „taví hrnce“ a jde o její novou budoucnost, místo aby ukázala svoje sebevědomí a podstoupila i určité riziko, ukazuje strach a stahuje se do ulity národovectví, které jí nikdy nic dobrého nepřineslo. Tento postoj

škodí nejen Romům, ale i ostatním menšinám. Nedáváme jim dobrý příklad, který ať si to chceme nebo nechceme přiznat, na ně negativně působí. Romové jsou nejednotní jako „gádžovská“ většina a stejně tak netolerantní a schopní vést opravdový dialog jako my „gádžové“, kteří si myslíme, že jsme nejchytřejší na světě a to, co se děje u nás, že je to nejdůležitější. Být na místě Roma, nevěřil bych bílé většině. Na každou aktivitu z její strany bych se díval s určitou nedůvěrou. Chce mi skutečně pomoci, chce, když i já budu chtít, mě brát jako rovnocenného partnera? To jsou podle mého názoru pro Romy velmi důležité otázky.

Možná se mýlím, ale ve společnosti, která chtěla být homogenní a zbavila se i „nenáviděných“ příslušníků německé menšiny, a kdy zde mimo Romů nikdy nežila nějaká barevná menšina, vzbuzuje nedůvěru i barva pleti. Vietnamce přijímá tato společnost jako že jsou pracovitější než Romové, ale stejně se na ně dívá jako na méněcenné. Těmito znaky trpí společenství, které je nezralé a v podstatě nesvobodné.

Jakou najít cestu z tohoto bludného kruhu? Domnívám se, že skutečně na prvním místě musí stát vzdělání. Sociální pomoc nutno podmínit docházkou dětí do školy. Podpora v nezaměstnanosti, toto strašidlo „gádžů“, by měla být podmíněna ochotou pracovat. Stát musí vytvářet podmínky nejen pro Romy, ale i pro „gádže“, aby se vyplácelo pracovat.

Především musí podporovat malé a střední firmy, včetně romských. Práce totiž není nutností, jak ji propagovali komunisté, ale základní potřebou člověka – nejen kvůli jeho živobytí, ale i kvůli kultuře a sebeuplatnění. A Romové přece nejsou od přírody „nemakačenkové“. Věřím, že i v současné době je v naší romské populaci dostatek vzdělaných, chytrých Romů, kteří by měli být viděni na obrazovkách veřejnoprávní televize, slyšet v rádiích, jejich názory by měly být čteny v tištěných médiích. Samozřejmě, je toho podstatně více, než uvádím.

Romové musí mít svoji elitu, která bude pro ně vzorem a na kterou budou pyšní. K tomu jim musí pomoci ta menšina „gádžů“, kteří to s nimi myslí skutečně dobře. Víím, že nás – jak „gádže“, tak především Romy – čeká příští rok Kalouskových pseudoreforem.

Přeji nejen nám skutečným demokratům, ale především Romům, aby tento stát se stal skutečně právním státem, kde bude mít každý rovnou šanci, podle svých schopností, kde skončí nekonečná korupce a klientelismus a kde všichni občané bez ohledu na národnost i barvu pleti si budou skutečně rovni.

Bohumil Řeřicha

Člen Kruhu česko-německého porozumění, Lubenec.

Všichni Romové nemůžou jenom fidlat na housličky

Jsem rád, že můj článek rozhýbal stojaté vody a vzdmula se vlna diskuze. Někteří můj článek (RH 17) pochopili, jiní, včetně pana Gyully, nikoliv. Zareaguji na některé Bangovy názory (RH 18), které považují za absolutní nepochopení nejenom textu, ale zejména současného stavu, ve kterém se komunita Romů v ČR nalézá.

„Nacionalisté uvnitř romské komunity začínají hrát prim. Aktivismus zaměňují za národovectví a pod rouškou návratu k tradičním romským hodnotám a kultuře se vlastně odkopávají...“

Můj text si pan Gyulla vyložil jako útok na svou osobu a reaguje takto: „Jsem tedy primitivní, nacionalistický Rom jen proto, že se odmitám vzdát svých zvyků a tradic, ve kterých jsem vyrostl?“

Pane Gyullo, musíte číst to, co je psáno. Netvrdím, že jste nacionalista, protože ctíte tradice, ale napsal jsem, že nacionalisté nyní rétoriku ve smyslu návratu ke kultuře a tradicím zneužívají ve svůj prospěch. Můj osobní názor na tradiční romskou kulturu je skutečně dosti specifický. V procesu integrace ji vnímám jako sekundární. Primárně je dle mého důležité emancipovat hodnoty tak, aby byly poplatné místu a času. Jako Romové jsme chápáni – a to často sami sebou – jako jakési zvláštní sociální uskupení mimo běžný časoprostorový vývoj. Jaké by to bylo, kdyby se majoritní Češi a Moraváci vrátili ke svým tzv.

tradičním hodnotám? Co to vlastně je ta tradice? Museli by všichni vyrábět kraslice, na venkově neposílat děti do školy během žní, nenechat ženy volit ani vzdělávat se? Hodnoty nejsou to samé co dějiny. Hodnoty se mění. Národ definují společné hodnoty a ty naše si prostě zaslouží UPGRADE, jinak se z místa nepohneme. Gratuluji, že jste muzikant a můžete tímto způsobem opatřit svoji rodinu.

Jenže Romů v této zemi je 250–300 000 a několik desítek tisíc jich žije na pokraji chudoby. Jsem s těmito obyvateli sociálně vyloučených lokalit v kontaktu dnes a denně a nedovedu si představit, jak by jim návrat k tradičním romským hodnotám a kultuře přispěl něčím do hrnce. Všichni nemůžou fidlat na housličky.

„Mojí matku by nikdy ani nenapadlo myslet si, že je v rodině jakýmsi otrokem. U nás se neřešilo postavení muže a ženy, to bylo jasné dané. Žena se stará o hnízdo, muž o obživu.“

Tohle jste napsal ve svém článku. A tím pádem vlastně v duchu tradiční romské kultury dáváte jasné najevo, jak moc zastaralé a dnešní době nepoplatné jsou vaše slova a názory. Postavení muže a ženy – to bylo jasné dané. To je právě to, co se musí změnit. Jestliže v tomto duchu budou stále vychovávat romské ženy a dívky a nebude jim nadále umožněno vzdělávání se pouze proto, že se u nich bude podně-

covat jen a pouze starost o domácnost a děti s tím, že potencionální manžel se postará, tak se z místa nepohneme.

Potencionální manžel totiž může být nezaměstnaný a volné pracovní místo bude jen pro ženu, pokojskou (například) s tím, že v domácnosti zůstane muž, bude se starat o domácnost, vodit děti do školy a třeba i vařit, když žena bude v zaměstnání. Ono to profesní uplatnění je možná pravděpodobnější ve chvíli, když budou oba rodiče připraveni do pracovního procesu nastoupit. Což ale koliduje s tradičním pojetím ženy jako hospodyně, rodičky a té, která se stará o hnízdo. Takové trochu muslimské pojetí ženy (paradoxně od katolíků), ale dle mnohých Romů, včetně pana Bangy, nejspíš v pořádku, neboť je to tradičně romské.

Pane Gyullo, mohl byste mi napodobit odkaz na moje vyjádření v tom slova smyslu, že jsem mluvčím všech Romů, tak jak uvádíte ve svém článku? Skutečně bych byl rád, kdybyste přestal lhát a nepsal nepravdy. Já nemám mandát hovořit za Romy jako takové a to, že mě osloví média, je problém médií a nikoliv můj. Nejspíš stojí o progresivní a pokrokové názory, které prezentuji sám za sebe a které jsou diametrálně odlišné od toho, co se tu léta letoucí zevnitř komunity ozývá.

Drahomír Radek Horváth
Projektový manažer, Děčín, psáno pro Romea.cz.

komentář

Co ještě zbývá?

KAREL HOLOMEK

Rok 2011 máme skoro za sebou. Uteklo to set-sakramentsky rychle. Byl to rok dobrý, nebo špatný? Tož podívejme se na to.

Životní situace Romů se zhoršuje. To je evidentní. Děje se tak ovšem v rámci zhoršování situace všech obyvatel a to by bylo možno přijmout jako nevyhnutelný stav věcí. Co však není možno přijmout, je, že Romové jsou stále více a více vytlačováni na okraj společnosti a některé jevy působí setrvalé, namísto aby- chom zaznamenávali jejich zlepšení. K těm setrvalým jevům bezpochyby patří pokračující vytěšňování Romů z bytů kvůli jejich zhoršující se sociální situaci.

Tím roste segregace, vylučování, projevující se negativně i ve vzdělávání romských dětí. A to i přesto, že máme vládní programy integrace Romů do společnosti a Strategii boje proti sociálnímu vylučování. Jistě, že programy nestačí, není-li tu vůle je naplňovat. A to není! Ani u vlády, ani v samosprávách. Začíná to u politických stran – a tam je pes zakopaný nehlouběji!

Jen malý příklad, který ukazuje, jak to u nás chodí. Poradce premiéra, neblaze proslulý a skoro všemi odmítaný Roman Joch (Občanský institut), závěrem roku prohlásil na jakési konferenci o lidských právech, že lidských práv je zbytečně moc. To by samo o sobě nic neznamenovalo, kdyby tento člověk nedával rady premiérovi. A pan premiér ho poslouchá. O to víc se chová nezúčastněně vůči členům Rady vlády pro romské záležitosti, kterou zase neposlouchá vůbec, ačkoliv tato Rada má statut poradního orgánu premiéra. O tom ví nejlépe autor tohoto článku, který právě na protest proti tomuto faktu z této rady vystoupil. K čemu takový rada potom slouží?

Ještě horší je, že lidé typu Romana Jocha a Matyáše Zrna, pobočníka Jochova a zástupce vládní zmocněnkyně, rozhodují o tom, co je hodno podpořit a co je nehodno ničeho. Připomněli jsme jen jednu souvislost, která hraje roli. Takových nepříznivých souvislostí najdeme ovšem v naší zemi moc. Co tedy zbývá, když už je všechno špatné?

Spoléhat jen na sebe. Tvrdě bojovat za své vlastní prosazení, pracovat na sobě a svých dětech a dopracovat se uznání ve společnosti. Romové přece přežili už horší časy! Ten čas dnešní i blízký budoucí je zlý. Ovšem dává šanci, jen to chce více pracovat a prokázat kvality. Nic jiného a nic lepšího nezbyvá! Ale mohla by to být dobrá a perspektivní výzva pro budoucnost.

co na to naše právnička?

Jaké změny přináší novela zákoníku práce?

Zákoník práce byl novelizován zákonem č. 365/2011 Sb., který nebývá účinnosti počátkem příštího roku. Obsahuje řadu změn, které by si zasloužily pozornost a je záměrem autora této rubriky náležitě se novele věnovat během příštího roku. Nyní ze všech uzákoněných změn vyjímáme jednu, která může mít širší dopad.

Pro zaměstnance vykonávající práci v pracovním poměru je praktické znát podmínky, za kterých s nimi zaměstnavatel může ukončit pracovní poměr výpovědí. I nadále zůstává zachována obecná zásada, že zaměstnavatel může zaměstnanci dát výpověď pouze z důvodů, vyjmenovaných v zákoníku práce, kde tuto problematiku i nyní upravuje § 52. K dosavadním výpovědním důvodům nově přibyl důvod nový, uvedený v § 52 písm. h) zákoníku práce.

Nový výpovědní důvod uvedený v § 52 písm. h) zákoníku práce teď zní: Poruší-li zaměstnanec zvlášť hrubým způsobem jinou povinnost zaměstnance stanovenou v § 301a zákoníku práce.

Zákoník práce v § 301a upravuje „*Jiné povinnosti zaměstnance*“ takto: Zaměstnanci jsou v době prvních 14 kalendářních dnů v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v době prvních 21 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti povinni dodržovat stanovený režim dočasné práce neschopného pojištěnce, pokud jde o povinnost zdržovat se v době dočasné pracovní neschopnosti v místě pobytu a dodržovat dobu a rozsah povolených vycházek podle zákona o nemocenském pojištění.

Jmenovaná jiná povinnost zaměstnance sice není pracovní povinností, ale s pracovním poměrem úzce souvisí a na jejím dodržování mají zaměstnavatelé zájem vzhledem k povinnosti zaměstnavatele platit nemocenské dávky v počátečním období pracovní neschopnosti zaměstnance. Změna byla uzákoněna v zájmu a na požadavek zaměstnavatelů. Otázkou pro praxi zůstává stanovení mezí pro míru zvlášť hrubého porušení předemné jiné povinnosti ze strany zaměstnance. Lze však očekávat, že na kázeň zaměstnanců budou v souvislosti s růstem poptávky po pracovních místech kladeny vyšší nároky než doposud. Do popředí tak vystupuje naléhavě potřeba řádného a odpovědného přístupu zaměstnanců k pracovní příležitosti.

V závěru tohoto příspěvku si, milí čtenáři, dovoluji vám popřát příjemné prožití svátků a štěstí v novém roce.

JUDr. Ludmila Krátká

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno, e-mail: ludmila.krátka@seznam.cz, tel.: 731 479 587).

Rok 2011 krom jiného přinesl v oblasti česko-romského soužití řadu vyostřených situací, ukázal na problémy, které předtím zůstávaly skryté pod povrchem. Proto nás zajímalo:

Co byste speciálně letos nejvíc přáli sobě a svým blízkým k Vánocům?

Bohumil Řeřicha

Člen Kruhu česko-německého porozumění, Lubenec.

Přeji nejen mým známým, ale všem lidem této země především klidné a pokojné Vánoce, oproštěné od konzumu, provázené tradicemi, zpěvem a hudbou, spojené s láskou nejen k bližním, ale ke všem lidem této planety. Nezapomeňme na to, že jsme nejen Čecho-Moravo-Slezané, ale též občané Evropy a mnozí z nás i křesťané.

Lucie Kačová

Studentka střední zdravotní školy, Nový Jičín.

Sobě bych přála hodně úspěchů, jak ve škole, tak v životě. Samozřejmě abych byla stále tak aktivní jak dosud, chtěla bych být ještě lepší v tom všem, co dělám. Svým blízkým bych přála především zdraví a hodně lásky.

Ivan Kandráč

Terénní pracovník přerovské pobočky společnosti Člověk v tísni (www.clovekvtsni.cz).

Chtěl bych každému popřát mnoho zdraví, ale také rodinou lásku. Hlavně o ni nikdy nepřijít, nezapomínat na ni a nebrat ji jako samozřejmost. Každý z nás ji potřebuje.

Jiří Paroubek

Parlamentní poslanec, předseda Národních socialistů – levice 21. století (www.nslev21.cz).

Přeju všem štěstí, zdraví a dlouhá léta.

Julius Beňák

Přeju všem Romům šťastné Vánoce a nový rok, aby měli stálou práci a taky možnost se shledat se svými přáteli a rodinou.

Antonín Sedřa

Parlamentní poslanec za ČSSD (www.cssd.cz).

Zejména přeju všem hodně štěstí a zdraví a také abychom byli o vánočních svátcích spolu jako každý rok. Co se týká dáreků, tak ty pořizujeme průběžně a na základě přání členů rodiny. Ale přiznám, že o ty dárky jde u nás až ve druhém pořadí. Důležitější je příjemná atmosféra a klid v rodině.

Lenka Kohoutová

Parlamentní poslankyně za ODS (www.ods.cz).

Zdraví a zase jenom zdraví.

Jarmila Hannah Čermáková

Básniřka, Praha.

Svým blízkým bych do roku 2012 přála, abychom si přes všechny vynálezy pošty, telefonů, mobilů, e-mailů a facebooku byli bližší. Asi jako za časů, kdy čestný muž musel urazit 340 kilometrů na koni, aby dal příteli slovo, které poté i do písmene dodržel. Zajisté se pak těšil účtě své ženy a dětí. Totiž: současná světová krize není ekonomická. Je etická a morální. Nezoufáme: bylo tak už za Husa. Ani jemu nedostáli ve slově. Ale není to úžasně, nést jeho poselství dál? Jinak – pokud si dnešní státy neporadí, vrátí se matriarchát. A to je přesně to, čeho se bojí kultura arabského světa, že? (pp)

Sar o Roma l'ikeren e Karačoňa

Le Romen hin odkanastar pre Karačoňa vajkeci tradiciji, so pes furt l'ikeren. Kale tradiciji hin perdal o Roma igen but, bijal lende oda imar nane Karačoňa. Gadžikane Karačoňa hine čepo aver sar le Romen-gere. O Roma na den ajci pre oda, kaj peske te davkeren o darki. Varekana has o Roma igen čore. Pro darki len na has love, ta len na cinavkernas. Aľe na bajinenas. E Karačoňa

lenge phenelas vareso aver. Kamenas, kaj pro skamind pre oda d'ives has but chaben. U oda angluno, so kerenas, vičinenas ke peste cal'i fajta the baraten. U keci len has? Paš o skamind bešenas biš, tranda nipi. Has lenge mištes, pal o chaben chudenas te bašavel u sakones has rado-sťa vaš oda, kaj šaj aven jekhetane, hoj len hin ajsi bari fajta.

E Karačoňa hin perdal o Roma idejos pro odmukhiben. Kaj peha duj džene na vakeren, ta pre Karačoňa peske savoro odmukhen, poden peske o vasta u bisteren pr'oda, so pes maškar lende ačhiľa.

Le džuvľen hin igen bari but'i, kaj te savoro richtinen pre Karačoňa. Pratinen lačhes calo kher, savoro mušinel ča te švicinel. U o chaben, so ela pro skamind, tiž del but but'i. O chaben pro skamind pre Karačoňa hino andre sako kher aver, o rizki, bandurkengero šalatos the varesave mačhe, oda arakhaha pro sako skamind. O Roma taven mek

aver, romane chabena. Keren holubki, pišot, mačanka, varesavo gu-lipen the lačho piben, kaj te pripijen peske.

Šukar tradicija hin e momel'i andro maro abo andre vanočka. Te imar savore bešen kijo skamind, ta avel la momel'aha, so hin labard'i, o nekphureder abo vareko paťi-vakero u phenel lačhe lava. Paľike-rel vaš oda, kaj šaj aven savore jekhetane u te avel oda tiž pro aver berš, paľis pes chudel jekh minuta, so ňiko na phenel ňič, oda hin perdal ole džene, so imar mule. Sar pes kada vekerel, ta savore terd'on.

Pro skamind pes thovel o tañiris the o poharis perdal mule, oda pes kerel vaš oda, hoj pre lende furt duminas. U šaj pes das andro chaben. Varesave famel'iji chuden o postos, ta paľis feder lenge džal o chaben. ňiko našt'i oddžal het, dži savore na dochan. Te len hin varesave darki tel o uzulankos, ta rozen peske.

Lajla Žigová

Jak slaví Romové Vánoce

Romové mají odedávna několik vánočních tradic, které se stále dodržují. Tyto tradice jsou pro ně důležité, bez nich by nešlo o ty pravé svátky. Na rozdíl od klasických „českých“ Vánoc Romové nekladou až tak velký důraz na dávání dáreků. Kdysi byli Romové velmi chudí, na dárky neměli peníze, tak je nekupovali. A ani jim to nevadilo. Vánoce pro ně představovaly něco jiného. Soustředili se spíše na to, aby na slavnostním stole byl dostatek jídla. A to nejdůležitější – zvali si k sobě domů příbuzenstvo a přátele. A že jich bylo! U slavnostního stolu se sešlo třeba 20, 30 lidí. Vytvořila se krásná atmosféra, po večeri zazněla muzika, každý se radoval z toho, že všichni mohou být spolu a že mají tolik přátel.

Čas Vánoc pro Romy znamená také čas odpuštění a smíření. Znamená to třeba, že když spolu dva lidé nějakou dobu nemluvili, o Vánocích na vše zapomenou. A ať už se dělo cokoli, podají si ruce a odpustí si.

Romským ženám nastává opravdu hodně práce. Před Vánoci důkladně uklidí celý byt, všude to musí jen svítit. A slavnostní tabule také zabere dost času. Ta se v každé rodině trochu liší. Bramborový salát, řízek a nějakou rybu najdeme asi na každém stole. Romové vaří ještě další jídla. Třeba holubki – česky zvané plněné zelné listy, pišot – šátečky plněné vařeným bramborem nebo zelím, mačanka – bramborová kaše bez mléka, jen s vodou a máslem. Nechybí cukroví, nějaký zákusek a dobré pití na

přípitek. Krásnou tradici představuje svíčka zapichnutá v bochníku chleba nebo ve vánočce. Když už sedí celá rodina u stolu, přichází s touto zapálenou svíčkou nejstarší nebo nejváženější člen rodiny a následuje jeho proslov. Děkuje se za to, že jsou všichni spolu, a vyslovuje přání, aby to tak bylo i nadále. Pak se drží minuta ticha za zemřelého. Při proslovu a minutě ticha se stojí. Na stole je nachystán talíř a sklenice pro zemřelého, což má symbolizovat, že na ně stále myslíme. Pak přijde čas pustit se do jídla. Spousta rodin dodržuje půst, o to víc jim štedrovečerní večere chutná. Od stolu se nesmí odejít, dokud se každý nenavečeří. Když mají pod stromkem nějaké dárky, rozdají si je.

Lajla Žigová

Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?

Ozvěte se na pecinkapavel@seznam.cz nebo rhangos@volny.cz

Svátek svaté Lucie (Smrtná neděle)

Světi se 13. prosince, chodí průvod masek, který vede dívka, prastarý zvyk, dnes se už takto nesvěti.

Svůj původ má v pověsti o Lucii, dceři bohatých rodičů, která se již v dětství zaslíbila Bohu slibem čistoty, aniž o tom rodičům – matce – řekla. Byla však zaslíbena pohan-skému mladíkovi. Pověst pochází z období starého Říma.

Mezitím matka těžce onemocněla, dcera ji zavedla k hrobu svaté Agáty v Katalánsku a matka se zázračně uzdravila. Když se dověděla o dceřině slibu čistoty, mladík byl odmítnut. Ten to ze msty oznámil římským vojákům, a protože křesťané v té době byli pronásledováni, dívka byla za vlády císaře Diokleciána v roce 304 n. l. umučena. Později byla prohlášena za svatou.

Zvyk průvodu masek s dívkou v čele dodržovaly ještě před válkou romské děti a říkaly přitom koledu „Smrtná neděle“, zřejmě na památku smrti Lucie, snad v neděli.

Místo dívky chodil v čele průvodu masek za dívkou převlečený romský chlapec. I neděle je jen dohad autora, který nedokázal osvětlit ani pamětníci. Chodilo se čtrnáct dní před Štědrým dnem a děti si tak mohly trochu v zimě a před Vánoci přilepšit. To dělaly jen romské děti, české chodily až na Štěpána. Tento starý zvyk mohl být u Romů dodržován, protože z generace na generaci se vše předávalo jen ústně. Mezi příslušníky majority to už běžné nebylo, a tak se zapomínalo.

O tomto romském zvyku píše Karel Oswald v knize Dávné vzpomínky takto: Znění té koledy, až na první verš, si autor domyslel, žádný pamětník si už koledu nepamatuje. Zlatým hřebem tohoto koledování byl milotický zámek. Tam dostanou vždy nejbohatší nadílku. A tam taky nyní míří. Musí projít lesem, který je mezi Miloticemi a Svatobořicemi. Je to borový les s písčitou zeminou.

Skupina asi sedmi dětí od nejmenších až po vytáhlé čahouny vypadá velmi bizarně. Už se smráká, a tak podléhají tísnivému pocitu, vytváří se zvláštní zádušná atmosféra. Maškary, které jinak dovádí a vyvolávají salvy smíchu všude v okolí, náhle ztichly, semkly se dohromady a dívají se do stran, jako by z lesního houští mělo už už vyběhnout divoké zvíře. Očividně mají strach. Vypadají teď jako maškarády v nějakém panoptiku. Prostředí hlubokého lesa jen zvyšuje kouzlo jistě nechtěného okamžiku. Vidina odměny v podobě koledy musí být silnou pobídkou, aby tuto obtížnou situaci všichni překonali. Mlčky došustí až k zámku. Konečně prochází přes most se sochami lvů s lidskou hlavou a dostávají se do vnitřního nádvoří. Probíhají po čtvercovém nádvoří, protáčí se řeh-táčkami a přitom zpívají koledu: „Už jen nás, pane, nezdržuj, honem ten měsíc rozvazuj, nenechte nás

dlúho státi, zebe nás v prsty, paty.“ A všichni společně: „Štěstí, zdraví, pokoj svatý vinšujeme vám.“ V arkádách prvního poschodí stojí služebnictvo, ale i obě dcery hraběte. Když koledníci dozpívají, rozpačitě postávají v nádvoří. Kuchařky je podělují ovocem, pečivem a zdá se, že i uzeninou. Komtesky scházejí dolů také a zvědavě pokukují. V jednom z přestrojených chlapců za dívky poznávají Tomáše. Hned volají: „Tomáši, to jsi přece ty!“ To-

máš se cítí velmi zahanbeně a je to na něm vidět. Krčí rameny a jako-by omluvně mumlá (cikánsky, aby nebylo rozumět): „Jaj, le Romeske pharo dživipen!“ (Těžký je život Cikána!) Odchází a odhazuje ženský čepec a sukni. Ostatní jdou pozvolna za ním. Komtesky ho sledují, úsměv jim pomalu mizí z tváří.

Úryvek z knihy Dávné vzpomínky Karla Oswalda. K dispozici v MRK nebo v kanceláři SRNM (Bratislavská 65a, Brno).

Profesorka Judith Okely získala letos v Plzni dvě vědecká ocenění

Profesorka Judith Okely přijímá odznak historické pečeti města Plzně z rukou primátora Baxy.

Jak nám opakovaně ukazuje historie, ne vždy se autor dočká uznání za své dílo a opravdu jen výjimečně se stane klasikem ještě za svého života. Pokud jde o ciganologii, obecněji pak antropologii Evropy, profesorka Judith Okely právě takovou výjimku bezesporu představuje. Její stejně převratné jako provokativní dílo *The Traveller-Gypsies* (1983) čtenáři již dávno uvedli do pomyslné síně slávy a její dílčí studie, ať již věnované otázkám genderu, terénního výzkumu, sociální antropologii či Cikánům, jsou už celé dekady standardní součástí reading listů studentů všech stupňů na univerzitách mnoha zemí.

Jednou z nich je i Česká republika, země, kde je diskurz, ve kterém J. Okely nasbírala asi nejvíce vavříků – sociální antropologie – disciplínou velice mladou, procházející ještě i v dnešní době teprve procesem etablování. Spíše než reprezentantka antropologické disciplíny je u nás ovšem J. Okely známější coby představitelka studia cikánských/romských skupin. Ačkoli na české

vydání její výše uvedené klíčové publikace, kterou si J. Okely zdaleka nejen v ciganologických kruzích zajistila světové renomé, si u nás budeme patrně muset ještě počkat, mohl se český čtenář v posledních letech setkat s řadou kratších studií z pera této badatelky. Za jejich překlady, resp. zveřejněním a takto i za uvedením této autorky do českého prostředí, přitom stojí tzv. plzeňská antropologická škola, jejíž badatelská orientace, jakož i specifická kombinace sociální antropologie a výzkumu cikánských/romských skupin úzce konvenuje s pojetím, které J. Okely zastává, resp. aplikuje, již několik desetiletí. Že se J. Okely dočkala ocenění právě v Plzni je tudíž v tomto ohledu více než příznačné.

Snad na výraz uznání, že na věhlas J. Okely je jedno ocenění málo, snad proto, aby ukázaly vzájemnou spolupráci a porozumění, udělily J. Okely v rámci společné ceremonie ocenění jak město Plzeň, tak i Západočeská univerzita. 26. ledna tohoto roku tak byla J. Okely v pro-

storách plzeňské radnice nejprve děkanem Filozofické fakulty doc. Pavlem Vařekou, PhD. předána pamětní medaile Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni, určená pro významné představitele světové vědy, a následně J. Okely převzala z rukou primátora Mgr. Martina Baxy otisk historické pečeti města Plzně, udělovaný významným zahraničním návštěvníkům města. Ceremonie se odehrála v nádherných prostorách plzeňské radnice za účasti zástupců města, představitelů akademické obce, jakož i značného počtu zejména místních studentů, kteří si nechtěli nechat ujít možnost spatřit na vlastní oči tuto významnou reprezentantku a pokračovatelku tradice britské sociální antropologie, studentky Edmunda Leache a Meyera Fortese.

Osobnosti těšící se renomé žijící legendy, k nimž J. Okely bezpochyby patří, k nám nezavítají často. Zpoždění v publikaci přítomné zprávy přitom umožňuje konstatovat, že s ohledem na český ciganologický diskurz byla letošní návštěva J. Okely jednou z nejvýznamnějších událostí svého druhu v tomto roce. A co jiného si na sklonku roku přát jiného, než aby ten příští byl na obdobné události ještě bohatší. Laťka, kterou svou návštěvou J. Okely pro takové příležitosti nastavila, je přitom umístěna značně vysoko, přesto existuje přinejmenším jeden způsob, jak jí takřka zaručeně dosáhnout znovu – stačí, aby k nám J. Okely opět zavítala...

Marek Jakoubek

(Rozhovor Marka Jakoubka a Lenky Budilové s prof. Judith Okely uskutečněný při uvedení příležitosti byl publikován in Acta Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni 1/11; 2011, str. 205–225).

Romodrom a Trutnovská zeleň zlepšují zaměstnanost Romů

Také jste vždycky patřili k lidem, kteří si o romských spoluobčanech mysleli, že se práci vyhýbají? Slyšeli jste nebo dokonce vyprávěli vtípy s touto tematikou? Pak vás možná překvapí, že existuje velká skupina Romů, kteří práci usilovně hledají. A přestože splňují kvalifikační i jiné požadavky, bývají opakovaně odmítáni. Na výběrová řízení nejsou zváni. Pracovní místa jim nejsou nabídnuta.

Rádi bychom proto představili společnost, která se ubírá jinou cestou. Různě znevýhodněné osoby na trhu práce sama zaměstnává. Přinášíme rozhovor s Terezií Mertlíkovou, která společnost Trutnovská zeleň zastupuje.

Můžete představit vaši organizaci? Jaké služby vlastně poskytujete? Společnost Trutnovská zeleň zaměstnává osoby se znevýhodněním na trhu práce. Jmenovitě jsou cílovými skupinami zdravotně znevýhodnění, osoby hlásící se k rom-

skému etniku a lidé bez přístřeší. Podnikání provozujeme zejména ve službách v lesnictví, nově se zabýváme separací odpadů. Trutnovská zeleň vstoupila na trh jako sociální podnik, jehož cílem je efektivně ekonomicky a environmentálně podnikat v tržním prostředí a zároveň zaměstnávat znevýhodněné skupiny obyvatelstva. Tak chceme zlepšovat kvalitu jejich života.

Jde nám o snížení jejich závislosti na sociálním systému státu, o vyšší ekonomickou stabilitu rodiny a sociální status, o snížení patologických jevů apod. Uplatňujeme takovou formu zaměstnávání, která je propojena s psychologickým a sociálním poradenstvím poskytovaným zaměstnanci firmy.

Jak dlouho spolupracujete se sdružením Romodrom? A podařilo se dosáhnout již nějakých výsledků?

S Romodromem spolupracujeme od letošního 1. dubna. Podařilo se

nám zatím zaměstnat dvě osoby na hlavní pracovní poměr, přičemž si oba uchazeči prošli nejprve dohodou o provedení práce.

Dále jsme krátkodobě zaměstnali dvě osoby na dohodu o provedení práce na sezonní činnost sázení stromků.

Máte zprávy o tom, jak se zaměstnaným klientům daří? A jak se jim v práci líbí?

Zaměstnanci se dokázali začlenit do kolektivu. V práci s nimi nejsou větší problémy a dle svých slov jsou spokojeni, že mohou pracovat.

Do jakých dalších měst se hodláte dále rozšířit?

Kromě Úpice pracujeme na celém Trutnovsku, částečně na Náchodsku. Další rozšíření v dohledné době neplánujeme.

Ptala se Lenka Matoušková

Zástupkyně krajského koordinátora terénní sociální práce Královéhradeckého kraje.

Slovenská Moja reč: Žiadne prachy...

Dokončení ze str. 1

S: Hnev, radost, láska, stres a samozrejme osobný reprezent, ktorý je v rapovej tvorbe tak povediac tradičný.

Ve vašich skladbách občas zní romský zpěv. O jakého zpěváka jde? Spolupracujete nějak víc s romskými hudebníky? Na jakých záležitostech?
S: V pár skladbách máme nášho kamaráta a skveleho speváka Šaniho Šásiho. Chystám spoluprácu s Changom, ktorý sa objavil na vašich stránkach. Špeciálne v skladbe Slovensko som veľmi chcel, aby ho spieval Róm, pretože sú u nás často prehliadaný. Aj keď je to už menej a je tu pár ľudí, ktorý Rómom razia cestu. Hlavne teda v hudbe, ktorá je ich srdcovou záležitosťou.

Vystupuje se vám lépe v Česku nebo na Slovensku? Naši byste tam rozdíl v publiku?

D: Už sme to tu všetko párkrát obehali a v každom meste máme základňu, čo dorazí na našu show, lebo vedia, že dostanú dobrý rap, extra rozdiely medzi fans nevidím, v Čechách sa viac fajčí weed.

S: Myslím, že stále platí, že na Slovensku máme fanúšikov viac a sme tu veľmi kladne prijímaný, o čom svedčí aj počet koncertov, ktorý tu do roka odohráme.

Co vás nejvíc štvě u nás v Česku a co na Slovensku?

D: Sere ma nekompetentná polícia, úbohé podmienky pre život, zakomplexovaní ľudia, opuchnuté úradníčky na úradoch, nenažraní idioti vo vláde, ľudia, čo ich volia, drahý benzín, málo možností pre mladých ľudí, chýbajúce diaľnice, žiadne prachy v športe a kultúre, rádiá, TV, zlí reper, ľudia, čo ich počúvajú a tisíc iných vecí, ale inak som v pohode...

S: Mňa viac menej to isté, pridávam komunistické rádiá a ľudí, čo sa boja byť osobitý a svojí, je tu strašne veľa bezkrvných umelcov, z ktorých necítiť absolútne nič. Nevie, či ich niekto nevyrába na základe vládnej zákazky za cieľom úplne zblbnúť ľudí.

Dá se porovnat hip-hop český a slovenský? Inspirují vás spíš české nebo slovenské kapely?

D: Hip hop tu začínal ešte počas Československa, takže sme stále prepojený. Nejaké rozdiely sa nájdu, ale nijaké nejaké zásadné, aspoň podľa mňa. Zvyklo sa hovoriť, že Slováci sú tvrdší ako Česi, ale keď si pustím Supercroo, tak si to nemyslím. Inšpiruje ma dobrá hudba, mohlo by jej tu vzniknúť aj viac, ale tak som rád aj za tú trochu ľudí, ktorým to úplne nejebe.

S: Inšpirujú ma ľudia a je mi jedno, odkiaľ sú. Obidve krajiny by mali od seba brať to dobré, musíme držať pokope, máme spoločnú históriu.

Chodí na vás smíšené publikum, nebo třeba víc divčů?

D: To neriešim, pokiaľ príde nejaké publikum, tak je všetko v porádke. S: Myslím, že fifty fifty.

Projevím se asi jako trouba a neznalec – ale existuje i nějaká hip-hopová zpěvačka? Nebo dokonce dívčí skupina? Nebo jde vyloženě kvůli povaze této hudby a textů o mužskou záležitost?

S: Pár žien som zaregistroval, napr. Mc Zuzka, Lara 303 atd. Trh je voľný a ženy majú práve preto veľku šancu preraziť c moon grrrls.

Co vaše domácí a zahraniční vzory?

D: Olli Banjo, Savas, Eminem, Jay Z, Kanye, Lil Wayne... to je klasika. Z nových talentov ma baví Mac Miller, J. Cole, Drake, Laas unlimited, Kendrick Lamar. U nás doma to ide mierne dole vodou, momentálne je podľa mňa vo forme Spirit, Otecko, Jedlee Wonder, baví ma Lúzer, Idea a som zvedavý na Egov album.

S: Zle sa odpovedá ako druhému, hlavne ak máme podobný alebo skoro identický vkus. Pridám ešte Kaas, Sammy Deluxe, Jadakiss, Dendeman, Nas, ale je toho samozrejme veľmi veľa.

Prozradíte, co od vás můžou očekávat vaši fanové v blízké budoucnosti?

D: Bude sa diať všeličo, určite nespíme, tak nespíte ani vy. Robíme non stop nové skladby, čoskoro vylezie náš tajný projekt. Ideme nahrávať aj niečo s kapelou, chceli by sme spraviť jeden veľký koncert... je toho dosť. S: Naozaj máme pripravených mnoho projektov, čiže sa naši fans majú na čo tešiť.

Ptal se Pavel Pečinka

co na to naši čtenáři?

Český národ stále poukazuje na nespolehlivost a lenost romských občanů, „kteří nechtějí pracovat“. Každý stále vidí jen to špatné. Ale to, že mnoho Romů pilně pracuje celý život za standardní mzdu, že jsou slušní a mírumilovní, to nevidí.

Jedním z nich byl můj strýc Mikuláš Tancoš, který pracoval celý život na dráze, nikdy nemarodil a dovolenou neznal. Zemřel dne 4. listopadu na pracovišti při své 12hodinové směně, kde vykonával práci velice fyzicky náročnou, o kterou nikdo nestojí. Český národ by si měl více vážit nás, Romů, kteří dělají ty nejtěžší a nejvíce opovrhované práce, při které lze ztratit to nejdražší na tomto světě, totiž život. Toto český národ a stát zapomněl. Zapomněl na to, že to byli i Romové, kteří se obětovali této zemi. Tento stát nám více vzal, než dal. Tento stát nám sebral všechny příležitosti, zahnal nás do kouta a teď se to státu vrací v podobě apatie Romů vůči ČR.

Jan Horváth

Přečetl jsem si komentář šéfredaktora ohledně romského sjezdu v Brně v RH 15. Text na mě působí jako podložený zkušenostmi. Jsem však na rozpacích po přečtení prohlášení bývalých romských poslanců tamtéž. Zdá se, že stále žijí v totalitě. Jejich ultimativní požadavky podle mě nejsou řešením. V tom mě udivuje především Ing. Holomek, kterého si jinak velmi vážím. Vyřešit romský problém, jak vidím, bude běh na strašně dlouhou trať.

Bohumil Řeřicha, Lubenec

Z reakcí na www.blisty.cz a www.romea.cz na článek Petra Vejvodová: Nechápu, že Vandas je stále předsedou (RH 19-2011).

Četl jsem, pane Pečíňko, váš rozhovor s Petrou Wedelmannovou a zajímalo by mne, proč jste zatajil, že jde bývalou vůdkyní ultrapravice, konkrétně Národní strany? Najednou nám ji prezentujete jako vstřícnou vzdělanou vědkyni, zatímco jde o nebezpečnou extremistku. Nebo v každém případě v minulosti šlo a rozhovor je jedna velká lež za předpokladu, že jde o jednu a tutéž osobu. Poznámka: Nejde o tutéž osobu, Petra Vejvodová není Petra Edelmannová, čtenář Vorsehund to popletl.

Vorsehund@seznam.cz

Výborný rozhovor, zajímavý a ještě jsem se pobavil. Díky!

Milan Daniel, Chrudim.

Jste taky lžidomil a cigánomil, možná jste mohl Kocábsteinovi dělat pobočníka. Nekurvěte se svými články z cigánských novin ještě navíc Čulíkovy Britské listy, už tak je čte málo lidí. Nejsme zvědaví na lži a sprosté žvásty ohledně Dělnické strany a jiných skupin, které chtějí čistý stůl na rozdíl od vás demagogů a oportunistů, kteří podporují Vondry, Havly a různé jiné kreatury, parazitující na momentální politické situaci. Podívejte se, mladíku, kam to dotáhla tato elita počínaje Pružinou a konče Pitrem. Je to jedna chamraď a verbež, která si zaslouží soud lidu.

nobodyjohoho5@gmail.com

Nejsem volič DSSS, ale Vandas se stal jejím předsedou proto, že si ho politická strana, která je u nás řádně registrována, zvolila do svého čela. Nebo snad chcete určovat, když se vám někdo nelíbí, kdo bude v politických subjektech předsedou či nikoliv? To jsme potom tak trošku jinde a s demokracií, zastupitelskou, to nemá nic společného.

Dále k článku: Ano, mnozí takzvaní pravíkoví extremisté chodí do práce, živí rodinu a řádně platí daně. To je totiž u těchto extremistů naprosto normální.

Jinak DSSS není pravíkovou stranou, nedejbože extremistickou pravíkovou stranou, to jenom na okraj.

Petr Sedláček, Ostrava

Jaké byste chtěli mít Romano hangos v dalším roce, co změnit a co zachovat?

Romano hangos se mi ve stávající podobě líbí, umožňuje nahlédnout do světa Romů i těm, kteří k němu mají daleko. Jsem rád, že tam občas zazní i kritika do vlastních řad a že není vše pojata jednostranně.

Tomáš Jiránek

Pedagog na Univerzitě Pardubice.

Vaším novinám přeju do roku 2012, aby setrvaly v růstu oblíbenosti a udržely si tu kvalitu, kterou mají. Přiznám se, že mám Romano hangos rád, protože prezentuje informace i názory velmi širokého spektra lidí, kteří se nějakým způsobem dotýkají problematiky soužití Romů s tzv. etnickými Čechy (to je velmi působný výraz pro české „gádže“ z médií posledních měsíců). Stejně tak funguje jako skutečný „hlas“ obyčejných Romů i Romů angažovaných v kultuře, politice a jinde. Dočtu se tam o Romech žijících velmi tradičně, a stejně tak o těch, kteří fungují zcela mimo romské zvyky a tradice.

Zkrátka, jde podle mě o pěkně a čitelně dramaturgicky poskládaný koláč často velmi protichůdných myšlenek i filozofií orámovaný kvalitní novinářskou prací. Děkuji.

Jakub Čihák

R-mosty, Praha.

Pre agor gaveske

Dokončení z minulého čísla

„Tu salas idž Sabiňiste. So odoj nevo?“ phučľa le Karolistar o Juras. „So odoj nevo, šaj pes phenel, hoj nič. Pal o foros pes nadel but te phirel. O gardisti phiren upre tele, sar te varekas rodenas. Ta pro foros pes radeder but nasikhavavas. Oka kurko chudle varesave Romes Jarovničatar, ile les pro staňica a ajci les zmarde, hoj gela khere šuvlo. Ko džanel, či leske nakerde vareso le jakhenca. Sabiňiskere Roma vakernas, hoj vaš leste avľa leskeri fameli-ja. Ile les khere a o rom aňi čepo nadikhelas.“ Savore, so odoj bešenas, čak dikhenas a bondarenas le šerenca. „Sar kada šaj el, hoj avka te zmaren manušes hjaba valon. O Del amen te zaarakhel, hoj pes kada te ačhel amenge,“ phend’a o Juras. „A so kerďa koda Rom?“ phučľa o Ďulas. „O Roma phenenas, hoj nakerďa nič, čak vareso phend’a jekhe goreske, bo leske o goro rakinďa andro khandune Roma. No a koda goro ačhaďa ešebnones phandles, saves dikhľa a phend’a leske, hoj les koda Rom kamľa te marel a te očorarel a hoj leske rakinlas. No, a dopela oda avka, hoj le romes odligende khere polokes andre lepeda.“ „A sar ehin ole romeske, dikhel pro jakha vaj na?“ phučľa o Ďulas. „Jon amenca keren, sar te aňi naavahas manuša. Zphagerena tuke o pašvare a aňi nadžaneha, so pes tuha ačhilla.“

„O Roma Sabiňistar vakernas, hoj imar avel polokes kija peste. Pre jekh jakh imar dikhel. Dičhol, hoj pes olestar dochudela. Ale mek les vikheldo nane, ko džanel, či leske vareso naphagerde andral. Ko dočtoris nahas, bo daralas. The avka napaťandahas leske, hoj les avka

zmarde o gardisti,“ odphend’a lenge o Karol’is. „O Roma vakernas, hoj o policajta, so phiren andro uniformi, nane ajse rikone sar o gardisti. Oda hine gadže, so hine urde andro kale uniformi, Hlinkova garda, a jon te varesave Romes chuden andro vasta, ta les len pro staňica a ajci vipukinen, hoj džal khere šuvlo. O Del te zaarakhel, te hino varekhatar pal o gav. Ta oda les khere čak odlidžan. Namušines nič te kerel, čak te pre tute taľinla a nasal lenge pre kedva, imar chudes, keci čak andre tute rešťol,“ phend’a o Karol’is. „No, a oda pes kaleha nadel nič te kerel?“ phučľa o Tentejis. „Ta kaj, sem lendar daran savore gadže, až o phandle. O Del te zaarakhel, hoj prekal lende vareso vareko te phenel, koda manuš imar sasto pre kadi luma naphirla šoha,“ odphend’a leske o Karol’is. Savore, so odoj bešenas, čak šunenas. „Te džana ko Sabiňis, ta mušinen pre peste igen te merkinen. Te kajse manušes dikhena dural, ta pes radeder varekaj garuven.“

Maškar oda, so peske vakernas, o kham vigela pro ňebos a taťarlas, sar te kamľahas sa te zlabarel.

Bodolakatar ki o Tolčemešis ehin ajse pandž šel metri. O drom lenge ľikerlas deš minuti. O Belas – Buchlaris has muraris, hoj pes kija leste našťik čidiľa aňi ajso, so has visikhado. O bova the šparheti kerlas na čak le Romenge, ale the le gadženge. Leskeri buťi sako ašarlas. O Vargas lenge sa sikhadľa, so kampil te kerel. O Buchlaris nadžanelas te genel aňi te irinel, vaš oda peske diňa te irinel le Vargaske, keci kampa valki, vapnos, poši, kašta pre povala. Dovakerde pes pro love a dži kana ela kisko. O gadžo len diňa sakones jekh maro the koter balevas.

Na kraji vesnice

„Tys byl včera v Sabinově, co je tam nového?“ zeptal se Karol’a Jura. „Co nového, dá se říct, že nic. Po městě se moc chodit nedá. Gardisti chodí sem tam, jako by někoho hledali. Tak jsem se ve městě radši moc neukazoval. Minulý týden chytili jednoho Roma z Jarovnice, vzali ho na stanici a tak ho zbili, že domů šel celý oteklý. Kdo ví, jestli mu neudělali něco s očima. Romové v Sabinově povídali, že si pro něj přišla rodina, vzali ho domů a že chudák vůbec neviděl.“ Všichni, co seděli kolem, jen koukali a vrtěli hlavami. „Jak je možné, že takhle zmlátí člověka pro nic za nic? Chraň nás Pánbůh, aby se nám něco takového stalo,“ řekl Jura. „A co ten Rom provedl?“ zeptal se Ďula. „Romové říkali, že nic, jen něco řekl jednomu gádžovi, protože ten mu nadával do špinavých cikánů. No, a ten gádžo zavola nejdrív policajta, kterého uviděl, a řekl mu, že to ten cikán ho chtěl zbit a okrást a že mu nadával. No, a dopadlo to tak, že toho chudáka odnesli domů pomalu nohama napřed.“ „A jak to s ním vypadá, vidí, nebo ne?“ ptal se Ďula. „Oni s náma zacházejí, jako bysme ani nebyli lidi. Polámou ti žebra, ani nebudeš vědět, jak se to stalo.“ „Romové v Sabinově povídali, že už pomalu přichází k sobě. Na jedno oko už vidí. Vypadá to, že se z toho dostane, ale vyhráno ještě nemá. Kdoví, jestli mu něco nepolámali vevnitř. U doktora nebyl, protože se bál. Stejně by mu nevěřil, že ho tak zmlátili gardisti,“ odpověděl

jim Karol’. „Romové říkají, že policajti v uniformách nejsou takoví psi jako gardisti. To jsou ti, co chodí oblečení v černých uniformách, Hlinkova garda. Když ti dostanou nějakého Roma do rukou, hned ho berou na stanici a tak mu napráskají, že jde domů opuchlý. A Pánbůh chraň, když je z nějaké vesnice, to ho domů rovnou odnesou. Nemusíš nic udělat, stačí, když na tebe narazí a nelíbíš se jim, hned dostaneš, co se do tebe vejde,“ povídá Karol’. „No, a to se s tím nedá nic dělat?“ zeptal se Tentej. „Kdepak, bojí se jich všichni gádžové, dokonce i policajti, chraň Bůh, kdyby proti nim někdo něco řekl. Takový člověk už zdravej nikdy po světě chodit nebude,“ odpověděl Karol’. Všichni co tam seděli, jen poslouchali. „Jestli půjdete do Sabino-va, musíte na sebe dávat pozor. Když tyhle gardisty zdálky uvidíte, radši se někde schovejte.“

Co si tak povídali, slunce stoupalo na nebi a hrálo, jakoby mělo všechno spálit.

Bodovce jsou od Tolčemeše asi pět set metrů, cesta jim trvala tak deset minut. Béla-Placák byl takový zedník, že se mu žádný nevyrovnal, ani ten, který byl vyučený. Pece a kamna stavěl nejen Romům, ale i gádžům. Každý si jeho práci chválil. Varga jim ukázal, co bude třeba udělat. Béla neuměl číst ani psát, proto nechal napsal Vargu, kolik bude třeba valek, vápna, pisku a dřeva na strop. Domluvili se na penězích a dokdy bude vše připraveno.

O Roma nadžanle, sar leske te paľikerel. „Oda chuden anglal sar simad’i, hoj te thoven lačhi buťi,“ phend’a o gadžo. Khere džanas khel’indoha. Maro the balevas nachale, aňi nadžanenas kana. Khere maj rozulade e buťi. Nekphareder has te kerel o valki. E čik le furikenca hordinlas o Tentejis, the o Ďulas, the o Karol’is. O Juras le Kalmaniha rakinenas andro formi. O džuvľija the o čhave redvel’inenas e čik le phusenca. Oda pes kerla avka, hoj pes palal phirlas le pindrenca a e čik pes visarlas. Kada has vareso anglo čhave. O romňija imar nabirinenas, ale o čhave chučkernas pal e čik furt. O Buchlaris the o Karol’is gele andro veš te činel o druki pre povala. O deski imar has kisitimen pro gattros, ta pal o deski pes imar namušinde te starinel. O Vargas peske vaš lenge avľa. Tel jekh kurko has sa kisitimen pre oda, hoj pes te mukhen andre buťi. Rozčhide o chl’ivkos, sa vipratinde a tel o pandž d’ivesa has sa kisko. O Andrišis kerďa sa, so has le trastendar. O gadžo has spokojno a le Romenge mek ki o love pridíňa sakones jekh baro maro the koter balevas.

„Aňi nadžanavas, hoj san ajse šikovna, hoj avka lačhes ačhaľon murariko buťake,“ poašard’a le Romen o Vargas. „Oda hin avka,“ odphend’a leske o Buchlaris, „tumen ciknovarbastar sikhaven o daja the o dada te kerel pro maľi. Oda tumen mište udžidžarel. Amen o daja the o dada sikhaven te bašavel. Kajčak le bašavibnastar našťik vidživas. Vaš oda sikhľivas the aver buťa. Oda, so kampil le manušenge. Kajčak kajse buťa čepo kaske kampil a sam odoj, kaj sam.“ O Vargas čak šunlas.

Andrej Giňa

Gádžo dal každému bochnik chleba a kus slaniny. Romové nevěděli, jak mu poděkovat. „To máte dopředu jako zálohu, abyste odvedli dobrou práci,“ řekl sedlák. Domů se vrace-li zvesela, však chleba a slaninu nejedli, ani nepamatovali. Doma si hned rozdělili práci. Nejtěžší bylo děláni valek. Tentej, Ďula a Karol’ přivázeli na kolečkách jíl. Jura s Kalmanem plnili formy. Ženy a děti rozmíchávaly jíl se slámou. To se dělalo tak, že se po něm šlapalo a jíl se obracel. To bylo něco pro děti. Ženské už nemohly a děti pořád poskakovaly po jílu. Placák a Karol’ šli do lesa nařezat trámy na strop. Desky už byly nachystané na pile u mlýna, o ty se starat nemuseli. Varga si pro ně zajel. Za týden bylo všechno nachystáno tak, aby se mohli pustit do práce. Rozbořili starý chlívěk, všechno uklidili a za pět dní bylo hotovo. Andriš pak udělal všechno, co bylo ze železa. Sedlák byl spokojený a každému kromě peněz přidal velký bochnik chleba a kus slaniny.

„Ani jsem nevěděl, že jste tak šikovní, že tak dobře rozumíte zednické práci,“ chválil je Varga. „To máte tak,“ odpověděl mu Placák, „vás od malička rodiče učí pracovat na poli. To vás dobře uživí. Nás rodiče učí hrát. Ale hudbou se uživit nedá. Proto jsme se naučili i jiné práce, ty, co člověk potřebuje. Jenže tyhle práce zas nejsou potřeba pořád. A proto jsme tam, kde jsme.“ Varga jen poslouchal.

Andrej Giňa

Přeložila Martina Vyziblová

Armáda spásy – podrobný pohled zvenčí a zevnitř

Do Armády spásy jsem nastoupil jako pečovatel (pracovník v sociálních službách). Předtím jsem působil jako sanitář devět let v nemocnici u svaté Anny v Brně. Měl jsem možnost pracovat a pomáhat tělesně postiženým klientům. Mnozí z nás si nedokážou tuto práci představit nebo nemají ani tušení o tom, jak se s takovými lidmi pracuje.

Co je Armáda spásy?

Armáda spásy jako mezinárodní hnutí je součástí všeobecné křesťanské církve. Její poselství je založeno na bibli. Její služba je motivována láskou k Bohu. Jejím posláním je kázat evangelium, dobrou zprávu o Ježíši Kristu a v jeho jménu naplňovat lidské potřeby bez jakékoli diskriminace.

Kdy a jak tato

organizace vznikla?

Armádu spásy založil v roce 1865 metodistický kazatel William Booth, i když jeho původním úmyslem nebylo vytvářet nové náboženské hnutí. Od chvíle, kdy se jako dospívající chlapec obrátil ke křesťanství, měl velký zájem o chudé a nevěřící lidi ve svém městě Nottinghamu v Anglii. Roku 1865 se setkal se skupinkou křesťanů, kteří pořádali setkání ve východním Londýně, v jedné z nejchudších čtvrtí města. Booth se stal vedoucím této skupiny a doufal, že víra promění životy lidí, kteří se pak přidávají k místním církvím. Avšak ti, kteří se pod jeho vlivem obrátili, chtěli zůstat s ním a připojit se k jeho službě. Tak začala práce, známá nejdříve jako „Misie Východního Londýna“ a později jako „Křesťanská misie“.

V roce 1878 se uprostřed diskuze o charakteru tohoto hnutí zrodil – téměř náhodou – název Armáda spásy. Okamžitě se ujal. Od tohoto okamžiku se hnutí šířilo pozoruhodnou rychlostí. Osvojilo si vojenský způsob organizace, uniformy a terminologii a brzy se rozšířilo po celé Británii a pak do mnoha dalších zemí.

I když šlo původně o církevní hnutí, vojáci Armády spásy (nazývaní také salutisté) brzy zjistili, že křesťanství má také sociální důsledky. V roce 1884 rozmlouvala jedna členka Armády spásy s mladou dívkou, která se chtěla stát křesťankou. Tato dívka však žila jako prostitutka – jak teď měla žít křesťanský ži-

vat? Proto ji ta žena přijala do svého domova – a z toho se rozvinula práce Armády spásy pro ženy, které potřebovaly pomoc a přístřeší. V roce 1888 chtěl Booth a jeho spolupracovníci udělat něco pro velké množství bezdomovců, kteří přespávali na londýnských ulicích. Z této snahy vznikla první ubytovna Armády spásy pro bezdomovce.

Armáda spásy zahájila práci v Československu v roce 1919 a rychle rozvinula oba rozměry své práce – církevní činnost a domovy pro bezdomovce a jiné skupiny lidí na okraji společnosti. Poté, co překala obtížnou dobu okupace v letech 1939 až 1945, byla její činnost nejprve omezena a nakonec zcela ukončena komunistickým režimem. Početná skupina jejích členů skončila ve vězení. K nejznámějším z nich patřil major Josef Korbel, jehož příběh zachycuje kniha V nepřátelském táboře.

V České republice došlo k registraci Armády spásy 17. května 1990 jako občanského sdružení. Sídli v Praze. V jejím čele stojí velící důstojník pro Českou republiku – v současné době, s účinností od 1. května 2008, tuto funkci zastává major Michael R. Stannett z Británie. Konkrétní práce v jednotlivých městech, kde Armáda spásy působí (tedy Praha, Brno, Ostrava, Havířov, Karlovy Vary, Krnov, Opava, Přerov a Šumperk), zahrnuje oblast duchovní i sociální.

Duchovní práce se soustředí do tzv. sborů, v jejichž čele stojí důstojníci Armády spásy. V současné době je v každém městě působení jeden sbor Armády spásy. Jednotlivá sociální zařízení jsou vedena zahraničními i českými odborníky.

Sociální práce zahrnuje například i bezdomovce, staré a nemocné občany, matky s dětmi, děti a mládež, ale i další formy pomoci podle aktuálních potřeb.

Jak to chodí

v Armádě spásy?

Každý nový klient, který přijde do Armády spásy a potřebuje pomoc, se v první řadě obrátí na pečovatele. Ten se ho zeptá, v jaké finanční a sociální situaci se nachází a co ho do Armády spásy vede. Pokud klient má alespoň 35 Kč, je ubytován na tzv. noclehárnu. Jednotlivé místnosti jsou zařízeny pro 8–10 klientů. Noclehárna se dělí na muže a ženy.

Tedy pokud přijde pár, jsou rozděljeni a podle ubytovacího řádu nesmí mít mezi sebou kontakt. V rámci pětaticetikorun má zajištěnou snídani. Pokud více peněz nemá a je odkázán na každodenní brigády nebo si vydělává na ulici, je mu vysvětleno, že pokud se chce každý den vyspat, musí si vždy kolem 16. až 17. hodiny dle ročního období vyčkat ve frontě na místo. Pokud na něj přijde řada a dozví se, že již místo není, odchází hledat nocleh do jiných institucí. V zimním období, tedy pokud teplota klesne pod 0 stupňů, má klient možnost od 22. hodin využít tzv. noční centrum, kde klienti dostanou čaj, chléb a nocleh. Noční centrum tvoří vlastně jídelna, kde se lidé schází i ráno, a slouží jako denní centrum. Tedy na nočním centru (v jídelně) si potom odpočinou do rána. A to buď na židlích, nebo na zemi. To je první věc, kterou jsem nepochopil. Jsme zvířata? A kde zůstala lidská důstojnost?

To jsem popsal klienty, kteří mají a vždy seženou pětaticetikorunový poplatek. Nemohu opomenout, že klient je odeslán k sociálnímu pracovníkovi, který s ním po celou dobu jeho tíživou situaci řeší (nebo by měl řešit). V konečné fázi to končí tím, že si klienti sami musí těch třicet pět korun vydělat.

Druhou sortu klientů tvoří klientela, která má pravidelný příjem a bydlí v Armádě spásy, ale již pod názvem ubytovna. Zde klientovi sociální pracovník vyměří, kolik bude měsíčně platit. Ubytovává se po pěti až šesti lidech. Opět ženy a muži zvlášť. V rámci ubytování mají stravu celý den. Dle informací od klientů je dost drahá. Avšak v dnešní době bývají ubytovny drahé a obsazené. Vzhledem k tomu, že Armáda spásy patří k neziskovým organizacím, na něčem vydělávat musí.

Třetí vlna klientů, a ta je opravdu mizivá, jsou klienti finančně zajištění, ale nemají kde složit hlavu. Jde o tzv. čekatele na byt. Jim je nabídnut samostatný pokoj v kategorii garsonka, kde si mohou vařit, prát a kde je sociální zařízení. Tak má Armáda spásy rozděleny klienty podle finančních prostředků.

Kdo a jací jsou klienti?

Opět je musíme rozdělit. Existují klienti, kteří přišli kvůli svým špatným finančním a majetkovým pod-

mínkám (živelní katastrofy, dluhy apod.) o bydlení. Další klienty představují propuštění vězni, kteří se nemají kam vrátit. Všem je nabídnut sociální pracovník, kurátor. Někteří lidé mají životní minimum a někteří nemají kvůli své liknavosti nic. Většinou nevlastní průkaz totožnosti a žijí ze dne na den. Na ulici si vyžebrají na alkohol a řeší tak svou situaci. Ráno se probudí po alkoholickém excessu a problém nezmizel, pouze ho oddálili.

Můj osobní pohled

a vlastní zkušenost

Armáda spásy v Brně podle mého názoru nefunguje, tak jak by měla. Nejednou jsem slyšel od klientů, že Armáda spásy v Praze se nachází na vyšší úrovni co do vnímavosti pracovníků a přístupu k lidem. Mám za to, že Armáda spásy jako instituce se více zabývá náboženstvím než materiální pomocí. Ano, je zde šatna, kde si klienti mohou vzít čisté oblečení, na tzv. spršenku se vykoupat a dokonce pan ředitel zajistil dovoz jídla z některých restaurací.

Víte, v jiných zemích se za vyhození jídla z restaurací platí daň, je na to vyčleněn kontejner, proto se tam majitelé předhánějí, kdo jídlo věnuje do místních Armád spásy a tím ušetří korunu (euro) za snos do popelnic. Zde se vše vyhazuje nebo vozí prasatům. Velké obchody ke konci záruční doby jídlo zlevní a neprodané vyhodí. Proč? To jediné si cením na řediteli, že toto vybojoval.

Jinak Armáda spásy, jak jsem podotkl, se pouze opírá o náboženství. Nedávno jsem šel podchodem u hlavního nádraží, kde klečel muž a prosil o korunu. Vedle něho zpívala náboženská skupina, ve které hraje pracovník Armády spásy, sociální pracovník, a zpívala Ježíš je tvůj pán, on ti chléb dá... Takže já snad nakrmím klienta písni? V Armádě spásy působí málo sociálních pracovníků na to, aby se individuálně věnovali klientům, kterých čím dál víc přibývá. Je jim fuk, co dělají v zimě a o hladu. Nespolupracují s úřadem práce, nehledají jim místo, nepodávají životopisy na správná místa, jako pracovní agentury. Sociální pracovníci pracují jen do výše svého platu. A vzhledem k tomu, že Armáda spásy je nezisková organizace, platy zůstávají nízké.

Samozřejmě se tím nechci zastávat všech klientů. Znáám případ, klient prosil na zastávce paní o finanční obnos na stravu. Když mu paní dávala půlku chleba, odmítl a chtěl peníze. Je vidět, že jídlo asi moc nepotřeboval. Klienti často odmítají pomoc a řeší svůj problém alkoholem. Zamyslel se někdo nad tím, že když je nám špatně, jdeme k lékaři, zaplatíme 30 Kč a jdeme s receptem pro léky? Jak se oni mají léčit a z čeho? Pak klienti nemají být nemocní (kožní problémy, pohlavní nemoci, žloutenka), když nemají na základní léky. Setkal jsem se s tím, a to už po svém odchodu z Armády spásy, že v zimě spali klienti před její budovou. Proč? Že by nebylo pod nulou? To je vizitka Armády spásy, opírající se o Boha a lidé musí mrznout. Ptal jsem se jich, proč nejdou dovnitř – Prý je vyloučili, měli vši a měli v sobě alkohol. Takže je necháme zmrznout?

Závěrem

Klienty Armády spásy jsou Češi, Slováci, Romové. Člověk by si myslel, že si tyto lidé budou pomáhat alespoň duševně, jelikož plují na stejné lodi. Opak je pravdou. Vládne tu mezi nimi arogance, nenávisť, zloba, šikana a hierarchie. Jako u zvířat. Ten nejsilnější má vše a ostatní jdou za ním. Musím ale podotknout, a to nechci nikoho vyvyšovat, že někteří Romové mají větší snahu pracovat a uplatnit se ve společnosti než ostatní. Myslím si, že záleží na jedinci, jakou vůli bude mít, aby se zařadil zpátky do společnosti. A k tomu by jim měla dopomoci Armáda spásy a teprve pak by je měla obracet na víru. Vždy je na prvním místě materiální pomoc.

Roman Dvořáček

Bývalý pracovník Armády spásy v Brně, nyní recepční Turistického informačního centra Brno.

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206

fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

Program na prosinec 2011

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

Výstavy:

Pod lupou. 20 let Muzea romské kultury

Výstava se pokouší nastínit vývoj jednoho konkrétního muzea. Zároveň ukazuje, kolik různorodých činností a aktivit muzeum během své existence provozovalo a provozuje. Pojďme se tedy společně podívat, co vše se skrývá v tomto složitém organismu, když na něj nahlédneme detailněji, jakoby p o d l u p o u.

• Výstava potrvá do 18. 3. 2012

Peskere jakhenca / Svýma očima

Mladá řecká romská fotografie

Fotografická výstava pod záštitou řeckého velvyslanectví v Praze nechává nahlédnout do každodenního světa řeckých Romů.

Projekt, uskutečněný v letech 1999–2003, si kladl za cíl seznámit mladé Romy s technikou fotografie. Každý kurz trval šest měsíců a zapojilo se do něj 50 mladých lidí. Ti pak mohli volně tvořit; výstupem celého projektu je výstava, která již procestovala několik zemí světa. V samotném konceptu výstavy lze najít různá fotografická témata: od dokumentu přes subjektivní portréty až po zátiší či velmi intimní sdělení chápání vlastního světa.

• Výstava potrvá do 15. 1. 2012

Stálá expozice:

Příběh Romů (etapa 1939–2005). Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů. Slavnostní otevření dokončené části.

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

DŽA DUREDER !

SLOVO 21

„Stačí jen chtít a i Ty si můžeš plnit své sny!“

Chcete studovat vysokou školu, ale bojíte se, že nebudete u přijímaček úspěšní? Nebo ještě stále nemáte představu o tom, co konkrétně na vysoké škole studovat? Žádné obavy!

Občanské sdružení Slovo 21 nabízí romských uchazečům o studium na VŠ:

- přípravu na úspěšné zvládnutí maturitní zkoušky
- intenzivní přípravu na přijímací zkoušky s kvalitními lektory
- poradenství

Přihlas se už teď! Úspěšnost absolventů našich kurzů při přijímání na VŠ se v dlouhodobém průměru pohybuje kolem 60 %, což není zanedbatelné číslo!

Volejte na 222 511 434, pište na prpravastudentu@centrum.cz, nebo se za námi přijďte podívat do Francouzské 2, Praha 2!

Více informací na www.slovo21.cz a www.dzadured.cz

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

Služby In IUSTITIA

Stali jste se terčem rasistického útoku?

Potřebujete právní pomoc?

Kontaktujte Justýnu, právní poradnu pro oběti násilí z nenávisti.

Pomůžeme Vám

- zorientovat se ve Vaší situaci po napadení
- podat trestní oznámení a v dalším kontaktu s policií
- při jednání s policií
- uplatnit nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy
- hledat další (neprávní) způsoby, jak se s napadením vyrovnat

Poradna Justýna je součástí organizace In IUSTITIA

- poskytované služby jsou zdarma
- respektujeme Vaše přání a Vaše informace považujeme za důvěrné
- podporujeme napadené, svědky, jejich rodiny, přátele a okolí
- jsme k zastížení v pracovních dnech od 9 do 17 hod

Kontakt:

e-mail: poradna@in-ius.cz, tel.: 222 984 785

adresa: P. O. BOX 15, Praha 1, 110 00

www.poradnajustyna.cz

Mgr. Martina Dvořáková, MSc.

kontaktní pracovnice

tel.: +420 775 117 855, e-mail: martina@in-ius.cz

Sdružení Slovo 21 připravuje Romy na vysokoškolské studium

Občanské sdružení Slovo 21 začíná s dalším kolem přípravných kurzů na přijímací zkoušky na VŠ pro romské středoškoláky. Úspěšnost jejich absolventů se při přijímání na vysoké školy v dlouhodobém průměru pohybuje kolem 60 procent.

„*Stačí jen chtít a i Ty si můžeš plnit své sny*“ – s takovým mottem odstartoval letošní ročník projektu občanského sdružení Slovo 21 Dža dureder – Pokračuj II, který už devátým rokem poměrně úspěšně připravuje romské středoškoláky z Moravskoslezského, Olomouckého, Plzeňského, Ústeckého a Středočeského kraje na přijímací zkoušky na vysoké školy.

Přihlásit se do nich mohou nejen studenti posledních ročníků, ale i ti, kteří na střední škole studují už druhým rokem.

„*Těm by měly kurzy posloužit jako forma doučování, a tím přispět k udržení se na střední škole a zlepšení prospěchu v předmětech, které jim mohou činit problémy. Nicméně základní aktivitou jsou přípravné kurzy k přijímacímu řízení na vysoké školy*“, vysvětluje koordinátorka projektu Martina Horváthová. Podoba jednotlivých kurzů se odvíjí od toho, o jaké vysokoškolské obory mají středoškoláci zájem. A pokud si neví úplně rady, může jim v tom pomoci také rozšířené poradenství s výběrem oboru studia během setkání studentů v Praze.

„*Účastníci zde zcela zdarma absolvují sérii testů na studijní a osobnostní předpoklady k vysokoškolskému studiu. Výsledky testů a pohovorů s psychologem pak každému z účastníků poslouží při konečném výběru oboru VŠ, na který se budou hlásit*“, doplňuje Martina Horváthová ze sdružení Slovo 21. Setkání přihlášených studentů se uskuteční v lednu 2012 v Praze. S výběrem vysokoškolského oboru mohou jednotlivým uchazečům pomoci také regionální koordinátoři, kteří působí ve všech pěti krajích, a s nimiž zájemci o studium na vysoké škole proberou jejich možnosti. Koordinátoři také asistují při vyplňování a odesílání přihlášek a vyhledávají vhodné lektory pro dané kurzy.

Na jaře 2011 vyšlo v rámci projektu Dža dureder – Pokračuj II také interaktivní DVD, které soustřeďuje důležité informace pro rozhodování o oboru dalšího studia, jež by jinak zájemci o studium museli složitě vyhledávat na webových stránkách jednotlivých škol. Součástí projektu je také internetová stránka www.dzadured.cz, kde uchazeči o studium na vysoké škole naleznou mimo jiné aktualizované seznamy všech vysokých škol v České republice, získají potřebné informace k dobré orientaci na akademické půdě, narazí také na akademický slovník a dozvědí se o možnostech stipendií pro romské vysokoškoláky.

KONTAKTUJTE NÁS – RÁDI PORADÍME A VYSVĚTLÍME!

- zavolejte na tel.: 222 511 434
- nebo nás kontaktujte na e-mailu: prpravastudentu@centrum.cz
- podáme informace o studiu na vysokých školách, poradíme s výběrem
- víme, o které školy je největší zájem a které nabízejí zajímavé obory
- až se rozhodnete pro obor, pomůžeme s podáním přihlášky
- vyhledáme pro vás vhodného lektora
- zajistíme výukové materiály

(mh)

Vydávání
Romano hangos

podporuje Ministerstvo
kultury ČR

Adresa redakce Romano hangos
a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2011 činí 240 Kč.